

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์
โรงพยาบาลปราสาท

เอกสารคำแนะนำหลังผ่าตัดต้อเนื้อ

ต้อเนื้อ

ต้อเนื้อเป็นโรคตาที่พบได้บ่อย เป็นเนื้องอกชนิดไม่ร้ายแรงของเยื่อぶตา มีลักษณะเป็นแผ่นเนื้อสีแดง รูปสามเหลี่ยม งอกจากเยื่อぶตาลามเข้าไปบนกระจกตา มักพบบริเวณหัวตามากกว่าหางตา หรือในบางครั้ง พบพร้อมกันทั้งหัวตาและหางตา ต้อเนื้อจะโตขึ้นอย่างช้าๆ ในกรณีที่เป็นมากอาจลามเข้าบังกลางกระจกตา ปิดบังการมองเห็นบางส่วนทำให้เกิดอาการตามัว อาจเกิดสายตาสั้นจากกการดิ่งรั้งของต้อเนื้อที่กระจกตา บางรายอาจเห็นภาพซ้อนได้

สาเหตุที่ทำให้เกิด

เกิดจากผิวหนังตาได้รับรังสีอัลตราไวโอเล็ตจากแสงแดดเป็นเวลานาน ร่วมกับการโดนฝุ่นละออง ควัน ลม จากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความระคายเคืองต่อผิวหนังตา ทำให้เยื่อぶผิวบริเวณตาขาวเสื่อม โรคนี้มักเกิดในผู้ที่อยู่ในประเทศเขตร้อน และผู้ที่ทำงานกลางแจ้ง

อาการ

เคืองตา คันตา แสบตา ตาแดง น้ำตาไหล อาการจะเป็นมากเมื่ออยู่กลางแจ้ง โดนแดด โดนลม หากต้อเนื้อลาม เข้าไปบนกระจกตามาก อาจทำให้เกิด ตามัว เห็นภาพซ้อนได้

การรักษา

- ใส่แว่นกันแดด เมื่อออกกลางแจ้ง เพื่อลดอาการไม่สบายตาและป้องกันการลุกลามของต้อเนื้อ
- หากผู้ป่วยไม่มีอาการ หรือมีอาการไม่มาก ไม่จำเป็นต้องได้รับการรักษาด้วยยาหยอดตาหรือผ่าตัด แต่ต้องป้องกันไม่ให้ต้อเนื้อลุกลามโดยหลีกเลี่ยงแสงแดด ฝุ่นละออง ลม และควัน
- หากมีอาการระคายเคืองมาก แสบตา น้ำตาไหล ตาแดง แพทย์อาจให้ยาหยอดตาเพื่อบรรเทาอาการ แต่ยาหยอดตาไม่สามารถทำให้ต้อเนื้อหายไปได้
- การผ่าตัดลอกต้อเนื้อ แพทย์จะพิจารณาทำผ่าตัดในกรณีที่ต้อเนื้อลุกลามเข้าไปบนกระจกตา และทำให้ผู้ป่วยเกิดอาการตามัว หรือเห็นภาพซ้อนที่เกิดจากต้อเนื้อ หากเป็นต้อเนื้อเพียงเล็กน้อยอาจไม่จำเป็นต้องทำการการผ่าตัดลอกต้อเนื้อ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์
โรงพยาบาลปราสาท

การผ่าตัดลอกต้อเนื้อมีหลายวิธี

1. **วิธีธรรมดา** ทำโดยหยอดยาชา ฉีดยาชาเฉพาะที่ที่บริเวณต้อเนื้อ แล้วตัดต้อเนื้อออก ใช้เวลาผ่าตัดประมาณ 30 นาที วิธีนี้มีข้อดีคือใช้เวลาผ่าตัดไม่นาน แต่มีข้อเสียคือ มีโอกาสเกิดซ้ำใหม่ของต้อเนื้อได้มาก
2. **วิธีลอกต้อเนื้อร่วมกับการวางเนื้อเยื่อ 2 แบบคือ**
 - 2.1 ใช้เนื้อเยื่อจากเยื่อบุตาข้างเดียวกันของผู้ป่วยที่ทำผ่าตัด มาวางตรงบริเวณตาขาวหลังจากลอกต้อเนื้อออกไปแล้ว ใช้เวลาผ่าตัดประมาณ 60 นาที วิธีนี้มีข้อดีคือลดโอกาสเกิดซ้ำใหม่ของต้อเนื้อได้มากกว่าวิธีแรก
 - 2.2 ใช้เนื้อเยื่อจากเยื่อหุ้มรก ซึ่งผ่านการเตรียมด้วยวิธีปลอดเชื้อและเก็บรักษาไว้อย่างดี มาวางตรงบริเวณตาขาวหลังจากลอกต้อเนื้อออกไปแล้ว ใช้เวลาผ่าตัดประมาณ 60 นาที วิธีนี้มักใช้ในกรณีที่ ไม่สามารถใช้เนื้อเยื่อจากเยื่อบุตาข้างเดียวกันของผู้ป่วยที่ทำผ่าตัดได้

หมายเหตุ การลอกต้อเนื้อของท่านเป็นการลอกต้อเนื้อร่วมกับการวางเนื้อเยื่อ โดยการเย็บหรือใช้กาว (fibrin glue) ในกรณีที่ใช้ไหมเย็บ อาจต้องตัดไหมเย็บประมาณ 1-2 สัปดาห์หลังผ่าตัด

ความเสี่ยงและภาวะแทรกซ้อนหลังผ่าตัดต้อเนื้อ

การผ่าตัดต้อเนื้อมีโอกาสติดเชื้อที่แผลผ่าตัดประมาณ 1 ต่อ 1000 ราย ดังนั้นควรดูแลเรื่องความสะอาด โดยใช้น้ำเกลือหรือน้ำสะอาดต้มสุกที่เย็นลงแล้ว ชุบสำลีสะอาด ทำความสะอาดรอบดวงตาเป็นประจำ วันละอย่างน้อย 1 ครั้งจนแผลผ่าตัดหายดีประมาณ 1-2 สัปดาห์ หากมีอาการเจ็บตา ตาแดง มีขี้ต้ามามากขึ้นอาจเป็นอาการแรกเริ่มของการติดเชื้อที่แผลผ่าตัด ควรปรึกษาแพทย์

หลังการผ่าตัดต้อเนื้อแล้ว มีโอกาสเกิดซ้ำของต้อเนื้อพบได้ประมาณร้อยละ 10 ถึง 50 ของผู้ที่ทำการผ่าตัดไปแล้ว ดังนั้นเพื่อลดโอกาสการเกิดซ้ำ จึงควรหลีกเลี่ยงสิ่งที่ก่อให้เกิดการระคายเคืองผิวตา แสงแดด ฝุ่น ลมควัน ควรสวมแว่นกันแดดทุกครั้งที่ออกแดด ใช้น้ำหยอดตาที่ได้รับอย่างสม่ำเสมอและพบแพทย์ตามนัด

การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยก่อนผ่าตัด

1. ก่อนและหลังผ่าตัดผู้ป่วยไม่ต้องพักรักษาตัวในโรงพยาบาลแบบค้างคืน
2. รับประทานอาหารได้ตามปกติ
3. ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ตามปกติ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุรินทร์
โรงพยาบาลปราสาท

การปฏิบัติตัวของผู้ป่วยหลังผ่าตัด

1. ตาของผู้ป่วยข้างที่ได้รับการผ่าตัดจะถูกปิดตาแน่นไว้ 48 ชั่วโมง และเมื่อครบ 48 ชั่วโมงให้เปิดตาออก แล้วทำความสะอาดรอบนอกดวงตา หากปวดตาสามารถรับประทานยาแก้ปวดได้
2. ห้ามให้น้ำเข้าตาข้างที่ผ่าตัด 2 สัปดาห์
3. หลังผ่าตัดอาจพบมีตาแดง เคืองตาจากแผลและไหมเย็บ ห้ามขยี้ตา ห้ามน้ำเข้าตา 2 สัปดาห์ หรือ จนกว่า แพทย์จะอนุญาต
4. ใช้ยาหยอดตาตามแพทย์สั่งอย่างเคร่งครัด
5. หลีกเลี่ยงการโดนแสงแดด ลม ฝุ่น ควัน เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 1 เดือน ใส่แว่นกันแดดหากจำเป็นต้อง อยู่กลางแจ้ง
6. มาตรฐานตามนัด หรือมาก่อนนัดหากมีอาการผิดปกติ เช่น ตาแดงมากขึ้น ปวดตามาก มีขี้ตามาก ตามัว

ข้อสำคัญที่สุดคือ ต้อเนื้อสามารถเกิดซ้ำได้หลังการผ่าตัดต้อเนื้อไปแล้ว ดังนั้นการชะลอการเกิดซ้ำของต้อเนื้อ เป็นสิ่งจำเป็น สามารถทำโดยหลีกเลี่ยงสิ่งที่ก่อให้เกิดการระคายเคืองผิวตา แสงแดด ฝุ่น ลม ควัน และควร สวมแว่นกันแดดทุกครั้งที่ออกแดด

ข้าพเจ้ารับทราบข้อมูลจากเอกสารข้างต้นแล้ว

ลายมือชื่อ

(.....)

ผู้ป่วย/ ผู้ปกครอง/ ญาติของผู้ป่วย/ อื่นๆ ระบุ.....

เจ้าหน้าที่ผู้ให้คำแนะนำ

ลายมือชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง.....